

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 1/13 mart.	Va esi in fia-care domi- neca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenume- rantii capeta dóna tablouri pompee.	Pretulu pentru Austri'a pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 9.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresa manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tote postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Sococu et comp. in Bucuresci.	Anulu VI. 1870.
----------------------------------	--	---	---------------	--	---	-----------------------

Calindariulu Romanu.

(Din manuscrisulu „Serbatorile mitologice romane ve-
chie.”)

In timpul mai vechiu, anulu romaniloru
erá numai de diece lune, inse adeverat'a lun-
gime a anului nu se póte sci.

Lunele anului se numerau de la primavéra,
si Martiu erá lun'a antâia; dar inceputulu
anului totusi cadé pe mediloculu iernei, si
anume odata pe 21—25 Decemvre, pe solsti-
tiulu de iérna. La an. 251. ant Cr. decemvirii
au decisu ca Ianuariu sê se puna in fruntea lu-
neloru. si la an. 46. ant. cr. Iuliu Cesare a pusu
inceputulu anului pe antâiu Ianuariu de adi.
Ori in care timpu, Ianu, dieulu inceputului, avé
serbatórea sa la inceputulu lui Ianuariu.

Numa Pompiliu, alu doile rege alu roma-
niloru, parte a introdusu institutiuni nóue reli-
gióse, parte a reformatu cele vechie, — si
fiindu câ socót'a timpului — calindariulu, e in
cea mai strinsa legatura, cu religiuéa, elu a re-
formatu, reorganisatu si calindariulu de mai
nâite.

Numa Pompiliu a introdusu unu anu de
luna, dupa aretarea lunei nóue, cu 12 lune, si
adeca, 355 de dñle. Dñlele in lune erau asié im-
partíte, ca 7. lune aveau câte 29 de dñle, si 4
lune (Martiu, Maiu, Iuliu si Octomvre) câte 31

de dñle, éra Februariu remanea cu 28. de dñle.¹⁾
Fiindu câ in acestu modu totusi nu iesiá socót'a
timpului anului, se mai adaugea din candu in
candu si a 13-éa luna, numita Mercedoniu.

Numa Pompiliu la acést'a impartíre a dñ-
leloru in lune a avutu de scopu, ca in tóta lu-
n'a sê fia numeri fara parchia (29, si 31) cari
sunt placuti dieiloru de susu, si numai lun'a
lui Februariu, inchinata *maniloru* sê fia in dñle
cu parchia. Lun'a Mercedoniu erá luna inter-
calaria, pentru ca socót'a timpului sê se lovésca
cu anulu de sóre, si acea luna se baga in me-
diloculu lui Februariu, dupa serbatórea Termi-
nalia, si anume inaintea celoru cincí dñle din
urma.

Fiindu câ pontificii, (preotii mai inalti)
ingrijindu de socotirea timpului, devenira in
confusiune, Iuliu Cesare la an. 46. ant. Cr. se
vediu silitu de a reorganisá calindariulu ro-

¹⁾ Incependu-se anulu cu Martiu, mai demultu,
Iuliu se dñcea *Quintilis* (cincemvre) si Augustu, *sextilis*
(siesemvre) si asié mai departe. Iuliu s'a numitu in
ónorea lui Iuliu Cesare, si Auguste in a lui Octavianu
Augustu. Unii imperati voindu ca asemene sê fia nemu-
ritori prin calindariu, au demandatu prin senatu, ca
unele lune sê se chiami dupa numele lor, si asié, Aprile
s'a chiamatu Nero; — Maiu s'a disu Claudiu; — si
Octomvre s'a numitu Domitianu, inse viitoriulu nu a
primitu si aceste trei numiri.

manu. Elu a facutu anul de 365 de dîle, si la impartîtu in 12 lune, cu numerulu dîleloru de adi, si numai totu la alu patrule anu a adausu o dî, care s'a pusu la capetulu lui Februaru. Totu deodata a decisu, ca inceputulu antâiului anu alu seu, sê se puna pe lun'a noua dupa solstitiulu de iérna, (dupa 21. Dec. candu sórele se întórce spre lungimea dîlei) si asié s'a pusu pe antâiulu Ianuariu de adi.

In tóta lun'a se alegeau dóue dîle sante, cea *d'antâia*, si cea *medilócía*, si celelalte dîle se numerá de la cele sante indereptu.

Cea d'antâia se numesce „*Kalendae*“²⁾ si e prim'a a fiacarei lune, si de la ea, nu se numerá ca si astadi, catra 2, 3, etc. ci indereptu catra 30, séu 31 a lunei de din-nainte, p. e. *Calendae Ianuarii* = 1-iu Ianuariu; *pridie Calendas Ianuarii* = 31. Dec.

Cea *medilócía* se numesce „*Idus*“³⁾ care in Martiu, Maiu, Iuliu si Octomvre cade pe a 15-ca dî a lunei, éra in celelalte lune pe a 13-ea a lunei, si anume: déca lunele — in vechime — aveau 29. de dîle *Idus-ulu* cadea pe 13-a, éra déca aveau 31 de dîle — pe a 15-ea, si totu-deuna de la calendele lunei, presinte in dereptu pana la *Idus-ulu* lunei trecute érá 17 dîle. Dupa calindariulu lui Iuliu Cesare, facêndu-se si alte lune de 30, si 31. de dîle, in aceste, indereptu pana la *Idus*, sunt si câte 18, 19. dîle de calende p. e. 14. Ianuariu e a XIX. cal. din Februaru.

De la *Idus* se numera asemene indereptu catra Calende, p. e. *Idus Martii* — 15. Martiu; inaintea idu-lui Martiu — 14. Martiu etc.

Afara de cele dóue dîle sante „*Calende*“ si „*Idu*“ s'a alesu de santa, si „*Nonae*“⁴⁾ a 9. dî de la Idu numerandu indereptu; in urmare de la Idu cu 15. dîle, *Nonae* cadea pe a 7-ea a lunei; dela Idu cu 13. dîle, cadea pe a 5-ea dî a lunei. — De la *Nona* asemene se numerá indereptu catra calendea, si in urmare, *Nonele* avea 4, séu 6. dîle.

Lunele, si respective anul, érá impartîtu si in „*Nundinne*.“⁵⁾

²⁾ Din „*calendae*“ se deriva calindariulu. *Calendae* e cuventu latinu, deórece grecii nu avea calende, si se deduce din verbulu *calo*, *as*, *are*, a nunciá, prochiamá, publicá spune, — fiindu câ *calo* e de prim'a conjugatiune, ar trebui sê fia *calandae*, si nu *calendae*. É unu adiectivu in locu de substantivu si se subintielege „dies.“ De asemene formatiune suntu: *merendae*, *praebendae*, *colendae* (colinde) sub cari éra se subintielegu alte lucruri.

³⁾ *Idus-uum*, din *Iduo*, taiu in dóue, despartu; adeca, dîu'a ce taia lun'a in dóue. In *duobus*.

⁴⁾ *Nonae* din *nonus*, alu 9-le pentru câ de la Idu, pana la dîu'a *Nonei* suntu 9. dîle.

⁵⁾ *Nundinae*, din *novem dies* (9. dîle). Insemna inca a) dîn'a carea are grige de pruncu la curatîrea lui a

Optu dîle érá destinate pentru lucrulu de campu, si alte afaceri, éra diu'a a 9-a pentru cauzele publice, publicarea datiniloru religióse, vendiare si cumperare in cetâti; acést'a dî, a 9-a s'a numitu „*Nundinae*“ érá dî de serbatóre, si preutés'a *flamenica* sacrificá in Regia unu berbece lui Joe. Nóue érá numeru santu, si sub ingrigirea dînei „*Nundin'a*.“

Dîlele erau inca impartîte in *santîte* séu de serbare, (festi dies) si in dîle *de lucru* (profesti dies.) Aceste éra se numiau *favorabile* (fasti) si *nefavorabile*, *nenorocóse* (nefasti, alieni, atri.)

In dîlele favorabile pretorulu tienea judecata, se facea adunâri poporale, se potea incepe resboiu, etc. In cele nefavorabile nu se potea intreprinde nemic'a, si erau acele dîle, ce urmau delocu dupa Calende, *None Iduri* si *serbatori*, mai departe, dîlele inchinate dieitatîloru de desuptu, séu renumite pentru vre o *nenorocire* publica, p. e. *dies alliensis*.

La dîlele *santîte*, adeca *serbatori* (festi) se facea solemnitate religiósa, séu se aducea si sacrificiu, séu se arangiá ludi (jocuri) ospetâri, séu se petrecea diu'a in liniste si bucuria. Numai incetarea de la lucru inca asemená *serbatórei*, p. e. la *Nundine* séu *ferie*le *novendae*, cele 9. dîle pentru aducerea sacrificiului de espiare etc.

Serbatorile inse-si s'au numitu si *ferie* *private* séu publice.

Private, candu cineva aretá onórea cuviintiósa catra mortulu seu, séu *serbá dîu'a* *nascerii* sale etc. *Publice* candu érá *serbatórie* de anu, séu candu consului puneau *serbatóre* p. e. pentru atare victoria, séu amanarea ciumei etc.⁶⁾

Despre tóte aceste s'au purtatu anale, sub nume „*fasti calindares*“ adeca calindariu. Ordinarea calindariului, impartîrea luneloru, dîleloru de intercalare, punerea *serbatoriloru*, a dîleloru *fasti* si *nefasti*, a *comitiiloru* (insemnate cu c.) a ludiloru (jocuriloru) se tienea de oficiulu pontificiloru, carii au insarcinatu cu grigea acést'a pe „*Pontifex minor*“ si totu calindariulu lu-tienea de unu secretu, sciintia numai pentru preoti si patricii.

Pontificele minore bagá de séma candu e lun'a noua, si despre aparitiunea (aretarea) ei incunoscintá pe regele sacrificatoriu (*rex sacri-*

9-a dî dupa nascere; b) dîn'a numerului santu, 9; c) tergu, locu de vendiare si cumperare. Prin *Nundin'* s'au facutu septemanele, ca si adi prin duminece.

⁶⁾ Cu inceputulu crestinatâti, *Luni* s'a dîru *feria secunda*, *Marti* *feria tertia* etc. pentru câ nume dieci pagene sê se stérgea din dîle de septemana si ca crestinii sê créda câ in tóta diu'a e *feria* pentru de a face servitiu divin.

ficulus) ca la olalta sê aduca sacrificiulu prescrisu. Pontificele minore in dîua calendelor chiamá poporulu la capitolu, si de dinnaintea *curiei calabre* li publicá câte dîle suntu pana la none, 5, séu 7, câ-ci dupa aceste se determiná candu e Idulu (in 13, séu 15. a lunei) si lungimea lunei.

Publicarea se facea in formul'a urmatória, p. e. in lun'a cu 29 de dîle: „Dies te quinque calo, Iuno covella!“ si in lun'a cu 31 de dîle: „Dies te septem calo, Iuno covella!“ pentru cá tóte calendele erau inchinate Iunonii.⁷⁾

Acést'a datina de publicarea calindariului a tînutu, pana candu in an. 304. de la facerea Romei Cneiu Flaviu edilulu a descoperitu misteriuulu fastiloru calendari, a taiatu calindariulu in pétra si l'a pusu in locu publicu, si pe urma mai multe cetâti a pusu fasti calindari in publicu, dar' cu caderea romaniloru s'au devastatu.⁸⁾ Acest'a e calindariulu Iulianu, organizatu de Iuliu Cesare.

S'a portatu inca si *fasti consulari* si *magistratuati*, in cari se insemná anul si numele consuliloru, si demnitariloru; apoi *fasti triumphali*, cu numele imperatoriloru triumfatori, si a le popóreloru batute.

* * *

Calindariulu reformatu de Iuliu Cesare a tînutu de la an. 46. ant. Cr. pana la an. 1582. dupa Cr. In acestu anu pap'a Grigoriu alu XIII. insarcinatu de conciliulu tridentinu a facutu acea reforma, câ a lasatu afara 10 dîle din Octomvre 1582, cu scopu, ca ecuinoptiulu de primavéra — carele pe timpulu conciliului din Nicea 325 dupa Cr. a fostu in 21. Martiu, — sê se repórté éra la acestu timpu, deórace socót'a timpului de serbatorile crestine pretindea, fiindu câ s'a facutu regula, ca pascile sê se serbeze in dominec'a prima cu lun'a plina, ce urméza dupa ecuinoptiulu de primavéra. Ecuinoptiulu acest'a nu s'a determinatu dupa astronomia, ci s'a pusu atunci de a dreptulu pe 21. Martiu.

Acestu calindariu s'a numitu *Gregorianu*, si s'a introdusu la confesiunile apusene, éra orientalii au remasu cu calindariulu lui Iuliu Cesare pentru acést'a — pana acuma — au si remasu 12. dîle indereptu, de socót'a timpului astronomicu.

At. Marienescu.

⁷⁾ „Cinci (séu siepte) dîle ti-strigu tie Iunone Covella“!

⁸⁾ Maffei in seculii mai tardii a aflatu in Rom'a fasti calindari sculptati in marmore, de pre timpulu lui Augustu, si i-a fostu edificatu in palatiulu seu; inse adi nu mai suntu, afara de o copia de la Pighiu.

Simtirea trecatória.

(Romanția.)

Printre flori prin gradinitia
Se desmérda-o copilitia
Cu alu ei dragu, cu-alu ei baditia.
Ventulu sufla prin frundiutia,
Frundi'a tremura 'n crengutia....
De-ai tîené simtîre draga
Dîle dulci viéti'a 'ntréga!

Printre flori prin gradinitia
Plange dalb'a copilitia,
Ah nu vine-alu ei baditia.
Ventulu sufla prin frundiutia,
Frundi'a tremura 'n crengutia....
Ah! trecusi simtîre draga,
N'ai tîenutu viéti'a 'ntréga!

Printre flori in gradinitia
Se ridica-o movilitia,
Si-mi ascunde-o copilitia.
Ventulu sufla prin frundiutia,
Frundi'a tremura 'n crengutia....
De ce treci simtîre draga,
Si nu tîeni viéti'a 'ntréga?!

V. R. Buticescu.

Amoru si amicitia.

(Novela originala.)

(Urmare.)

Trecura câte-va septemani, si intre aceste amicitia între Elen'a si Victoru se facu totu mai intima. Elen'a éra o copila inocenta; ea nu cunoscea lumea, decâtu numai din cartile, ce-i permitea tata-seu sê le cetésca. Ea cetise in acele carti despre o amicitia adeverata, si fantasfa ei si-a intipuitu o mare fericire pentru acel'a, carele posede o anima de amicu, careia i póte spune tóte secretele sale. Apoi si Elen'a avea secrete, câ-ci éra deja o copila de siepte-spre-diece ani.

Dorinti'a creata prin fantasfia se realizá. Societatea lui Victoru i-a multiamitu dorulu. Si alegarea ei fu nimerita, câ-ci Victoru éra unu tineru seriosu, modestu, si onestu. Dinsulu cunoscea lumea de ajunsu, si potea sê-i serve dreptu amicu conducatoriu in labirintulu secretelor sale. Junele medicu a si condusu-o in adeverat'a scóla a vietii, si i-a explicatu multe eveniminte si idei ale lumiei. Virturtea lu-con-

ducea in tóte.... Elu erá demnu de amicitia unei copile inocente.

IV.

Amicitia!

Sonoru cuventu ... frumósa idea ... nobila insusíre!

Amicitia e isvorulu iubirii, bas'a tuturoru virtutiloru, decórea cea mai scumpa a animei, si celu mai puternicu radiemu alu sufletului in órele de tentatiune.

Omulu in lume fara amici e asemenea unui arbore fara radecine, care la suflarea celui d'an-taiu ventu se'mbórda, se usuca si piere.

Amicitia e contopirea a dóue suflete in unulu; e cea mai perfecta iubire, care ne conduce la fericirea adeverata.

Dar o amicitia sincera si adeverata nu se póte intipuí, cu atátu mai pucinu realisá, decátu numai intre anime curate, sincere, si neinvinate de parfumulu fatiarfei.

Elen'a avea unu amicu adeveratu, carele i erá cu atátu mai pretiosu, câ-ci ea nu avea mama — ér de tata-seu se apropiá numai cu sfiéla.

Intr'o dí biét'a copila siedea singura, si plangea, ér prin mintea ei treceau aceste idei:

— A, câtu sum de singura! N'am cui sê me plangu, de la cine sê ceru svatu. A dísu, câ sum sfiósa. câ nu cunoscú etichet'a, câ sum capriciósá. Apoi inca si tat'a m'a dogenitu!...

Si a eruptu éra-si in lacrimé.

— Pentru ce plangi, amic'a mea Elena? — o intrebá Victoru.

— Plangu, câ-ci sum nefericita, fórté nefericita. O, lasa-me sê plangu, sê plangu amaru si dorerosu, câ-ci n'am alta mangaiare si alinare, decátu lacriméle ferbinti, ce le versu necontenitu!

— Dar cum poti sê te adresezi astu-felu catra unu amicu? — i reflectá junele.

— A, ti-ceru scusele mele, amice! Intru adeveru fatia cu unu amicu adeveratu trebuie sê fíu mai sincera. Asculta dar sê-ti comunicu dorerea mea!

— Spune, spune!

— Eri dupa miédia-di, incepù Elen'a, mersei cu tat'a pentru prima-óra in satulu vecinu M— —, unde dinsulu la dlu Campanu avea nescari afaceri economice. Tat'a vorbiá cu dlu Campanu in odai'a laterala, éra eu petreceam la dómn'a. Mai erá acolo unu june, carele mi-a vorbitu mure verdi-uscate, de cari n'audísem in tóta viét'a mea; mi-spunea câ sum fét'a cea

mai frumósa pe fati'a pamentului, câ sum o dína câ sum angeru, si altele de aceste, la cari eu i respunsei rogandu-lu sê nu me batjocurésca. Dómn'a in locu de a dogení pe tinerulu satiricu, si-permise a-mi tiené o lectiune de eticheta, — ma inca si insolentulu de tineru mai adause câte-va cuvinte satirice. Atát'a nu fu de ajunsu! Dómn'a mai spuse si parintelui meu, câ eu nu me scíu portá dupa cuviintia, — si dinsulu asísdere me dogení. Si ast'a e ceea ce mi-pare reu mai multu.

Dupa aceste copil'a erupse éra-si in lacrimé, ascundiendu-si fati'a in manile sale albe.

— Nu plange, amic'a mea! — o mangaiá Victoru. Asié e lumea! N'ai studiatu inca scól'a vietii, pentru aceea acestu incidentu avù o influintia atátu de mare a supra dtale. Mai tardíu te vei dedá, — apoi vei cunósce ómenii si vei sci a te ferí de dinsii.

Elen'a lu-ascultá cu atentiune, si tóte cuvintele lui facura a supra ei o impresiune mare. Victoru i erá mai multu decátu amicu, i devení invetiatoriu. Ea numai de la elu cerea svatu. Anim'a Elenei s'a desvoltatu sub grigea si conducerea lui Victoru. Elu a invetiatu-o ce este amicitia, si prin acést'a i-a desceptatu simtiemintele cele mai fragede ale animei.

Dupa intimplarea acést'a amicitia loru devení si mai intima! Victoru cercetá mai a dese ori cas'a dlui Ilfoveanu; Elen'a numai cu Victoru se aflá fericita; Victoru nu potea lipsí o dí din societatea Elenei.

Inse nimica nu póte sê dureze in eternu. Trecù vér'a, si Victoru spuse Elenei, câ dinsulu trebuie sê parasésca orasiulu V— —.

— Asié curendu? —

— Detorinti'a me reclama, scumpa Elena. Dar speru, câ in curendu ne vomu vedé éra-si.

Despartírea loru fu trista. Elen'a plangea dorerosu, éra Victoru i sarutá man'a, si esí iute spre a-si ascunde si dinsulu lacrimile. Se despartíra ca amanti, cu tóte câ nici odata nu si-a marturísitu amorulu loru.

V.

Vér'a trecù si urmá tómn'a melancolica. Cu vér'a trecù si bucuri'a Elenei, si tómn'a i aduse suspine si intristare. Tómn'a vescedí, frumsetile naturei, campulu se usuca, padurile ingalbenira, paserile incetara d'a cantá, zefirulu nu mai sioptea ... iubire ...

Urmárele tómnai se potura observá si in gradin'a dlui Ilfoveanu. Érb'a verde iugalbení,

arborii si-pierdura frundiele, si straturile de flori vescedîra. Brum'a nimicî tôte, tôte...

Cu tôte aceste inse Elen'a cercetá si acuma cu multa placere gradin'a. Gradin'a vescedîta semená multu internului ei, in care se facura chiar atátu de mari schimbári ca si in natura. Visurile pierdute, sperantiile frante, ilusiunile nimicite, represintau in internulu ei tómn'a animiei.

In singuretatea sa ea se ducea a deseori in gradina si meditá ore intregi, áscultandu murmulu valuriloru Muresiului, si cugetele ei sborau in departare .... departe de dins'a ....

Asié trecù tómn'a. Dlu Ilfoveanu erá ocupatu cu econom'fa sa, si nu conturbá pe fic'a sa in meditatiunile ei solitare.

Sosî érn'a candu Elen'a nu mai putea sê ésa in gradina, si atunce dñlele i treceau mai incetu, mai greu.

Intr'o séra dlu Ilfoveanu adresá ficeii sale aceste cuvinte:

— Drag'a mea Elen'a, a sositu timpulu in care trebuie sê te introducu in lume. Fii modesta, pórtate totu-de-una amesuratu societátii in care te gasesci; si nu uitá, câ esti unic'a fiica a unui parinte, care nu crutia nimica, pentru ca sê te védia stralucindu in fericire.

Elen'a aprobá cu capulu, dar in interiorulu ei cugetá:

— Scíu eu cum am sê me portu; m'a invetiatiu Victoru.

In érn'a acést'a in ospetar'fa cea mare din V— — se tienura mai multe baluri. Dlu Ilfoveanu cugetá, câ a sositu timpulu, candu sê-si duca fic'a intr'unu balu. Elen'a se invoí, si peste câte-va dñle fu condusa pentru prima-óra intr'unu balu publicu.

Ivirea Elenei in societate n'a facutu sensatiunea dorita si sperata de parintele ei. Unii i laudau frumseti'a si portarea naturala, — dar altii observau, câ nu se imbraca cu gustu, si acést'a i detrage multu.

— E frumósá, dar nu totu-odata si placuta, — reflectá unu tineru.

— Séu are unu naturelu pré seriosu, séu nu pré posede multu spiritu, — observá altulu.

— Se pare câ i lipsesce cultur'a mai inalta, — dñsera unii mai pucinu discreti.

Cam asié se manifestau opiniunile tineriloru. Inse nici tat'a ei nu fu multiamitu cu dins'a.

— De alta-data, i dñse elu intornandu-se a casa, fii mai viala, câ-ci seriositatea nu are locu in baluri.

Elen'a se culcá tardñu, si multu timpu nu

potù sê adórma. Ea in balu urmá invetiaturei lui Victoru, si produse displacere.

— Dreptu are Victoru, cugetá ea, ómenii sunt rei. Sinceritatea e desconsiderata de dinsii, si nu mai fatiar'fa póte sê inainteze.

In celelalte baluri Elen'a se presintá mai viala, si se incercá a jocá nitielu unu rolu de cocheta. Reesf de minune. Toti o admirara. Inca si tata-seu i gratulá.

In ultimulu balu dsiór'a Elen'a a facutu cunoscinti'a unui tineru, cu numele Florescu, carele fiindu diregatoriu in capital'a tierii, vení a visitá pe parintii sei, carii siedeau in V— —. Florescu erá amicu cu Victoru, si Elena conversá cu placere cu amicul tinerului medicu, a carui suvenire erá imprimata in anim'a ei.

Florescu inse esplicá in favorulu seu portarea fetei, si Elen'a in diu'a urmatória se tredf cu acéstá epistola.

„Domnisióra,

„Frumseti'a dtale m'a incantatu; gratiele dtale mi-au rapitu anim'a . . .

„Din momentulu in care te-am vediutu pentru prima-óra s'a nascutu in pieptulu meu unu amoru ferbinte, si acestu amoru prin conversarea-ti farmecatória s'a urcatu la gradulu supremu . . .

„Ti-multiameseu pentru momintele fericite, cu cari m'ai imbetatu a séra!

„Am sê plecu numai decátu, permite-mi dara ca in ultim'a clipita sê-ti dñcu unu: Remasuu bunu! Permite-mi a-ti anunciá, câ nu peste multu voiu vaní éra-si, si atunce . . .

„Primesce onorabila dsióra, espresiuinea etc.

Andrieu Florescu.“

Elen'a cetí cu nimore acésta scrisóre. Ea fu frapata, câ-ci nici odata cuvinte de aceste nu i s'a dñsu inca.

— Dar ce va sê dñca acestu cuventu: amoru?! Nici odata Victoru nu lu pronanciá inaintea mea. Dóra vre sê-mi spuna, câ me iubesce? Se póte! Dar eu nici odata nu voiu iubi pe altulu, decátu pe . . . Inse ore iubesce-me elu? . . . Nici o lata nu mi-a spusu! . . . Hah! — continuá copil'a meditatiunile sale, — acuma intielegu scopulu acestei scrisori. Dinsulu vré sê esileze din anim'a mea suvenirea unicului meu . . . amicu. Dar indesiertu, câ-ci e eternu . . . amorulu meu.

Si cu aceste scóse din sinulu seu unu medalionu, lu-deschise si sarutá cu focu portretulu lui — Victoru. Apoi aruncá epistol'a in focu, si o priviá cum se preface in cenusia, si se scolá rapede si incepù a cantá cu vioitiune.

Candu merse la tata-seu, lu-gasi cetindu o epistola, lu-intrebà câ cine i scrise?

— Dlu Florescu, respunse parintele.

Copil'a trasari emotionata.

— Ce-ti scrie? — lu-intrebà cu frica.

— Despre nesce afaceri economice.

Serman'a copila se simtî fórte nefericita, vediendu câ nici parintele ei nu e sinceru.

Sosì timpulu prandiului, sub decursulu acestuia dlu Ilfoveanu laudá necontenitu pe Florescu; spuse câ e unu tineru avutu, cu talentu, cultu, si câ are unu vítoriu frumosu.

Elen'a aprobà tóte, cugetandu, câ amiculu lui Victoru trebuie sê fia asemenea lui.

La finea prandiului parintele si-sarutà fic'a, dîcandu cu bucuria:

— Me bucuru, fic'a mea, câ ai o judecata atátu de sanetósa!

Trecù ern'a cu placerile ei, si venì primavér'a. Elen'a devenì éra si vesela, câ-ci s'a topitu néu'a, si dins'a potea sê iésa in gradina. Semená flori si culegea viorele. Desceptarea naturi puse in vibratiune si simtiemintele ei. Preamblandu-se in gradina, si ascultandu cantecile paseriloru, si-aduse a minte de momintele fericite, petrecute cu Victoru; si-aduse a minte de despartîrea loru, de cuvintele prin cari si-a promisú amicitia eterna. Si Elen'a repetî acésta promisiune, de câte ori se aflá in gradina.

Ceriulu erá seninu, orisonulu deschisu, natur'a verde, amirosulu floriloru imbetatoriu; tóte erau placute, tóte respirau placere, inse nu poteau sê multiamésca pe Elen'a. Câte unu suspinu, ce scotea pieptulu ei, spunea câ primavér'a pentru dins'a n'a adusu nici o fericire. Nu, câ-ci Victoru erá departe...

Dar primavér'a va trece, si va sosí vér'a si atunce Victoru va vení éra-si, câ-ci asié promise la despartîrea sa.

Primavér'a trecù si Elen'a totu asceptá pe Victoru.

VI.

Dar Victoru nu mai sosì.

In loculu amicului asceptatu cu atát'a doru, se presintà unu — petítoriu.

(Va urmá.)

Alesandru Onaciu.

Cantece poporale.

I.

Foicica de dudu
 Dar' mi-i reu si ér' mi-i reu
 Si nu-mi gasescu loculu meu.
 Vai de mine reu mi-i,
 Si léculu departe mi-i,
 Preste valea Comanii,
 Sub o tufa de merariu
 La mandruti'a 'n pusunariu,
 Pan' vine mandr'a cu léculu
 Mai móre badea seracalu.
 Foicica lemnu pèrlitu
 Câte bóle mi-am bolitu,
 De tóte m'am mantuitu,
 Dar de ból'a ce bolescu
 N'am capu sê me mantuiescu,
 Câ rele-su Dómne frigurile,
 Da-su mai rele dragostile
 Câ de friguri jaci in patu,
 De dragosti ambli turbatu.
 Dragostile, seracile
 Nu-su cu córne ca vacile;
 Mergu prin tina
 Nu s'alina,
 De tineru fetioru s'alina;
 Trecu prin apa
 Nu se inéca
 De tineru fetioru se léga,
 Siedu in délu pre vèrfu de piétra
 De tineru fetioru se léga.
 Foicica si unu bujoru
 De ar' fi dorulu vendietoru
 Io m'asiu face negustoru
 Si asiu pune siatr'a la pórtá
 Si-asiu vinde la lumea tóta
 Si-asiu pune siatr'a in pragu
 Si-asiu vinde la doru cu dragu.

II.

Frundia verde de negara,
 Nu ti-am spusú mandro de a séra,
 Sê-mi scoti siéu'a din camera,
 Si s'o pui pre prisp'afara.
 Ca sê-mi punu picioru 'n scara
 Si sê esu din tiér' afara.
 Frundia verde de negara,
 Te-am iubitu unu anu si-o véra,
 Si te lasu ca pre-o vedana!

Culese de
 N. Petru Petrescu.

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Turin 1 martiu. —

(Carnevalulu in Turinu. — Dîu'a Nebunia. — Dóue bilete. — Mor-
tea inaltimei sale principele Carnevalu.)

Strabunii nostri diceau: „licet semel in anno insanire“ — odata in anu e iertatu fia cui a fi nebuu. Italianii observa cu religiositate dîs'a strabuna. Candu Carnevalu se suie pe tronu, omulu dîce adio tristetiei si melancoliei, renuncia pana si la adiectivulu „*rationalu*“ care se adauge la sustantivulu „*animatu*“ aruncandu-se cu expansiune in braciile dînei „Nebunia.“

Canturi, baluri, banchete voia buna pentru toti, pentru micu si mare, pentru avutu si seracu. Turinulu — renumitu prin frumsetiele architecturei sale si prin virtutea cetatieniloru sei — este neimitabilu in Carnevalu. De cincî dîle nu sciu unde me aflu, nu vedu decâtu masce, n'audu decâtu fremetulu tobelor, trompetelor, sunetulu bucinelor si strigate continue de „eviva il Carnevale, eviva l'allegria!“

Carnevaluul Romei si alu Venetiei — odinióra renumitu — este palidu pre langa Carnevalu Turinulu. Eroulu Carnevaluului se chiama „Gianduja“ Ionulu butiliei. Petrekerile arangiate cu ocaziunea ultimelor dîle ale Carnevaluului costau sute de mii de franci. Joi in 24 incepura prin preumblarea masceloru prin cetate; vineri fu curs'a romana, adeca cai lasati in libertate cari alérga in galopu de la unu capu alu stradei pana la celalaltu, in acésta dî strad'a Dora grósa erá schimbata intr'unu salonu. Sambeta asié numit'a „Giandujeide“, represintatiune pantomimica a masceloru, sér'a baluri poporale in tóte piatiele. Domineca cursa de gala. Erá frumosu a vedé mii de trasure unele imbracate in catifea, altele ornate cu flori si trase de 6 cai. Este o dattina frumósa, cá in acésta dî cei din trasure impartu flori si dulcetiuri amiciloru, cunoscutiloru, masceloru frumóse si poporului.

Eu inca am primitu pre langa bombono, dóue buchete de flori, intr'unulu am aflatu unu biletu de cuprinsulu urmatoriu:

„Tutto è amore, l'universo non è che amore;
Chi non ama, non ha cuore.“

(Totulu este amoru, universulu nu e decâtu amoru, cine nu iubesc, nu are anima.) In celalaltu am aflatu acestu biletu: „Tu ti diverti mentre la tua patria soffre orribilmente. Non senti i suoi gemiti? Rallegrati, la tua Madre benché crucifissa — vivrà. Eviva la libertà.“ — (Tu petreoi precandu patri'a ta sufere infri-cosiatu. N'audi gemetele ei? Bucura-te, Mam'a ta de si e rasticnita — va trái. Traiésca libertatea!)

Persón'a ce mi-a datu primulu buchetu representá pe Amoru, ce a de adóua pe dieulu Marte.

Luni incepù asié numit'a „fiera“ téggu. Cea mai frumósa strada din Turinu, strad'a de Pó si piati'a Castelului se prefacu intr'unu enormu bazaru coperitu cu drapele si sér'a iluminatu cu gazu a giorno cum dîcu italianii. VEDIENDU-SE OMULU IN ACEEA STRADA, IN MIDI-

loculu a sute de mii de persóne, i se pare, cá viséza, si aduce a minte de scenele din „O mia si un'a de nopti.“ In acestu imensu bazaru se vindu suveniru de Carnevalu: flori naturale si artificiale, drapele, medalie, decoratiuni, bucine, tilime, si totu ce imaginatiunea torinesiloru a potutu inventá. In acestea dóue nopti nime nu dórme. Ar fi imposibilu. Tineri si betrani, mascati si nemascati alérga pe strade, striga, urla, canta, trompetéza, batu tob'a, bucina, fluiera. E unu infernu. Preste 60 mii de straini luara parte, intre acestia multi anglesi, francesi, spanioli si nemti. Scopulu acestoru serbatori e duplu, petrecerea si filantropi'a. Venitululu loru e destinatulu pentru institutele de binefacere si de cultura. Acestu venitulu suie la 80 de mii de franci.

Marti la 12 óre am asistatu la unu tristu spectaclu: arderea principelui Carnevalu. Parintii ce au fete, si barbatii se aliara, conspirara, in contra lui pentru grelele contributiuni ce i-au datu in decursulu a dóue luni, lu-detronara si-lu condamnara la mórte pe rugu.

Carnevaluulu a moritu cu demnitate, pana in ultimulu momentu a tienutu o butilia in mama. Cortegiulu trecandu prin stradele principali se oprí in piati'a Castelului. Trist'a ceremonia incepù prin focurile de artificie, si finí cu arderea marelui principe carele la 12 óre erá cenusia. A moritu, dar' nu pentru totu-de-un'a, cá-ci preste unu anu se va renasce din cenusi'a sa. Sê-i fia tierin'a usióra!

I. C. Drăgescu.

Inca o conversare cu cetitoriele.

— Paris 2 martiu. —

Despre ce asiu sci sê vorbescu, déca voiui intrá? Éta intrebarea ce me preocupa in momentulu candu me cugetu a mi face unu biletu pentru a intrá in salonulu „Familiei.“ Nu va fi tocmai neplacutu pentru amabilele cetitórie a audí vorbindu-se ceva si despre carnevalu Parisului. In dîlele aceste tocmai avuramu serbarea de inmormentare a carnevaluului, momentulu celu mai benevenitu pentru a-i face fia macaru si o scurta oratiune funebra.

Neapera'tu carnevalu Parisului nu etocmai asié de celebru, cum erá de exemplu altadata carnevalu Venetiei; dar are si elu meritele sale. Proba este, intre altele, canteculu lugubru ce se aude din tóte partile in dîu'a espirárii sale. E unu cornu pregatitu a nume, cu care se esecuta acestu cantecu.

Déca-mi e permisulu a-mi spune parerea cu franchetia; eu consideru acésta intristare ca o ipocrisia: pentru cá e sciutu cá carnevalu astadi nu mai espira in realitate, decâtu cu numele; ér adeveratulu carnevalu ajunsu a fi perpetuu, a nu mai espirá; s'a facutu nemuritoriu. Si déca astadi nu mai e neaperala trebátia sê-si ié cineva masca, pentru a esí totu-deun'a mascatu, cum erá altadata obiceiulu la Veneti'a in carnevalu, acést'a nu e decâtu unu pasu mai mulu pe calea progresului, multumita civilizatiunei si abilitátií ómeniloru, cari au reesitu a-si creá masce naturale pentru tóte

ocasiunile, ér nu numai artificiale cum mai întrebuinté-za inca unii si astadi.

In acésta privintia mi-vine sê protestu chiar si incontra acelor'a, cari viu cu unu felu de emfaza sê dé carnavalului totu felulu de titluri, cari ne amintescu timpurile de trista memoria ale privilegieloru feudale. *Printiulu carnevalu!* auditi acolo; ca si candu astadi n'amu traí in epoc'a egalitátii. Mai bine i-ar fi datu numele de *cardinalu* e mai conformu cu spiritulu timpului.

Éta unu spectaculu amasantu. Este ceremoni'a asié numita a „boului grasu.“ O trasura uriasia in form'a unei corabii, incarcata de nimfe si de totu felulu de persóne mitologice, se întielege investite dupa gustulu esteticu, si avéndu in facisîările cele mai amuzante. In midiloculu loru si afla unu *bou* de Normandi'a, de Lorraine, séu din altu tîenutu renumitu de boi, in frumsetiatu in tóta pomp'a ca pentru triumfu. In giuru sunt soldati steaguri, musicanti, cavaleria, si totu ce e de lipsa pentru equipagiulu unei suite regesi. Siut'a astu-felu orînduita si urmata de multime de copii si de poporu, merge mai antâiu in curtea *senatului* neaperatu pentru a aduce salutările de onóre si reverintia cui se cuvine. De aci si-continua mersulu pe bulevarde si stradele principali ale capitalei, pana la Tuileri.

Individii ce compunu acésta ceremonia sunt sub masce (artificiale) cum amintiramu. Deórace sunt din poporulu ignorantu. Diferintia inter aceste masce inse si între celelalte este numai cá unele ne amuzeza si ne facu sê ridemu, ér altele ne facu tristi si cuge-tatori

Dar acum observu cá promisemu a face o oratiune *funebra*, si incepui cu altu-eva.

— Ai cuventu, — mi veti raspunde, — o conversare trista ar fi fostu mai conforma cu starea spiriteloru celor ce aru fi cetitu conversarea dtale.

— Dar eu nu sum tristu, voiú replicá; prin urmare nu potú vorbí tristu. Sunt impregiurári nefavoritórié, in cari omulu e tristu; si sunt alte impregiurári nefavoritórié, in cari tristéti'a incetéza pentru a face locu bucuriei. Nemoritóriu penelu alu iubitulu nostru Muresianu a descriu atátu de bine acésta bucuria in pies'a intitulata „Fanariotulu si Darea.“

Nu potú fini mai bine conversarea nóstra de astadi, si credu a satisfacé pe de plinu pe stimabilele cetitórié si cetitori anuciandu-le aparitiunea unui importantu operatu istoricu, care ne privesce. D-lu Perietíu-Buzeu, studentu din Romaní'a libera si licentiatu in dreptu de la facultatea de aici, cunoscutu publiculu din corespondentiele sale in diariulu „Traianu, a publicatu in „Revue contemporaine“ unu articlu istoricu, in care espune cu multa esactitate de fapte si cu multu talentu situatiunea actuale a Romaniloru din Transilvani'a si partile ei facia cu Ungurii. Nici odata o astfelu de lucrare n'ar fi fostu mai binevenita.

M. Strajanu.

Institutulu pentru educatiunea feteloru romane in Crisian'a.

Credu cá toti si tóte cetitóriéle „Familiei“ se voru interesá, si dorescu a scí cu ce ardóre fu bineventatu apelulu onorab. dómne Paulin'a Romanu, adresatu catra toti romani pentru in fiintierea unui institutu de fetitie

in Oradea-mare si cu ce caldura fu inbratiosiatu de sororile si fratii romani.

Cugetu a fi superfluu a reproduce celea de pana acuma, am credintia firma, cá cuvintele sonóre a gentilei Dómne invitatóre produse in tóte diurnalele romane — si-au gasitu acordulu in pepturile nobile a romanimei, acuma nu voiescu altu-eva, decátu, — dupa cumu avui fericirea a me informá, relativu la acést'a întreprindere, a relatá grateloru lectóre, ce pasi au mai facutu dómn'a iniciatória pentru ajungerea scopulu.

Afara de apelu a mai esmisu inca si liste de loteria, una cáte cu 90 numeri, costandu nrulu 20 cr. cu cari se voru sortí mai multe obiecte, pretóse ce voru fi gatite — de manile gingasieloru romance donate si ce se voru doná spre acestu scopu; in anescu cu acést'a sortitura a emisu si liste de suscriere pentru donarea obiecteloru de sortitura; si asié perceptele voru vení pe dóue canale: din oferte imediate si mediate prin sortitura.

Dupa aceste precedente fia-mi dar permisu a trece la rezultatele de pana acuma.

Din listele de sortitura a resositu pana acum din Aradu, de la dómn'a Deseanu si dlu Georgiu Feieru 2, din Pesta de la dsíor'a Aureli'a Popu si dlu Simeonu Botizanu 2, din Beiusiu de la d. Benchisiu 1, din Siomcuta-mare de la d. Basiliu Indre 1, in Aradu de la dlu Antoniu Venteru 1, de la dómn'a Catarin'a Ghimanu 1, — la dómn'a Paulin'a Romanu s'au suscrisu pana acuma 3 si a patra e in curgere, deci cu totulu 12 liste cáte cu 18 fl. dau suma de 219 fl. — liste de aceste de loteria s'au speditu pana la 60, si asié se spereaza, cá pe acést'a cale se voru aduná peste 1200 fl. v. a. — pentru donarea obiecteloru de loteria pana acuma in locu in Orade s'au suscrisu peste 30 insi.

In dílele recinte o damicela din Chioru Cristin'a Dragosiu din Buteasa, emotiunata de sublimitatea scopulu — fara de a fi provocata directe, numai in urma provocárii din foi satisfach simtiului seu nobilu de romana, suprindiendu pe dómn'a Romanu cu patru obiecte fórté frumóse elaborate cu multa desteritate si elegántia cu manile-i proprie; damele de la Aradu inca au apromisu astfelu de obiecte.

In Orade de si nu s'au facutu inca unu miscamentu mai considerabilu, totu si pana acuma pe 2 liste la dómn'a Romanu sunt subscrisii 278 fl. v. a.

Me simtiu mandru a memorá, cá si damele romane chiorene facia cu acésta interpretare frumósa a datu semnu eclatantu despre iubirea nationala, suscriandu pana la 64 fl. éra celelalte tóte si-au oferitu servitiulu protegetoriu prin manufacture.

Dómn'a Mari'a Popoviciu de la Vascou a tramisu 19 fl. 50 cr. Dlu Marchisiu din Satumare a in cunoscentiatu cá pe cól'a stimatei sale socie s'au adunatu la 60 fl. éra cól'a de loteria a dsale e ampluta.

S'a mai facutu inca si nesce apromisiuni considerabile, cari la timpul seu credu le vomu vede realitate.

Inainte numai scumpe! Margarite a natiunii zelu si protegiu, scopulu va reusi!

Dovediti lunei întregi cá sunteti adeverate descendinte a eroinceloru romane! — Indemnati-ne spre zelu si virtute, nimbulu gloriei va fi alu dvóstre!

CE E NOU?

*** (*Inmormentarea deputatului Ionu Cucu*) s'a intemplantu luni in 7 l. c. dupa miédia-di la 3 ore cu pompa mare. Santi'a sa parintele canonicu oradanu Ioanu Corhanu, ca pontificantu, si parintii V. Iutiu, Iustinu Popfii si I. Marcusiu seversira ceremoniele, dupa cari cunoscutulu nostru oratoru eclesiasticu, dlu Iustinu Popfii rosti cu indatinat'a-i elocintia cuventulu funebralu. Tóte aceste se facura pe strada, cá-ci curtea casei — in care repausatulu avea domiciliulu seu — era pre angusta d'a poté incapé intr'ins'a unu publicu atátu de numerosu, — ma si strad'a — de si ceea a lui Leopoldu e destulu de larga si lunga — se pareu cu ast'a ocaziune pré mica, pentru ca toti cei presinti, a caroru numeru se urcá la mii si mii, sê póta audi bine cuvintele eminintelui nostru oratoru. Ast'a fu prim'a ocaziune candu intr'unu locu publicu alu Pestei, in o strada principala a ei se tienú o cuventare solemnă in limb'a romana. O marturimu cu sinceritate, cá ori cátu de greu ne-amu simtítu loviti prin mórtea unui bravu june romanu, cu care din fragedele nóstre tineretie avuramu legature de amicitia, totu-si simtiamu in internulu nostru o mandria, cá sonor'a nóstra limba fu admirata cu asta ocaziune chiar in capital'a Ungariei, de fruntasii natiunii magiara. Avuramu ocaziune sê admirámu mai de multe ori talentulu oratoricu alu amicului nostru Popfii, nici odata inse dinsulu nu a fostu atátu de elocintu, ca si acuma, candu ne-amu convinsu de nou, cá este o adeverata decóre a clerului romanu. In totu publiculu n'a remasu unu singuru individuu, carele sê nu-lu laude si sê nu admire frumseti'a limbei romanesce. Dupa finitulu acestui cuventu, dlu Popfii tienú o scurta vorbire in limb'a magiara, si vorbi chiar atátu de elegantu ca romanesce. Acésta vorbire fu adresata fostiloru colegi ai repausatului, deputatiloru magiari. Dintre ministri era de fatia numai Bedekovicu, carele remase pana 'a capetu admirandu frumseti'a limbei romane. Conductulu porni la 5 ore. Era unu spectacolu imosantu acest'a! Inainte mergea banda esecutandu unu morsu funebralu, apoi urmara preotii in ornamentele loru, si dupa dinsii inainta trasur'a de doliu trasa de siese cai; cosciugulu era decoratu cu nenumerate flori, cunune, girlande si pantlice, tramise de cele mai frumóse dame ale Pestei. Langa cosciugulu de dóue parti mergeau haiducii comitatului cu faciele aprinse. Dar dupa cosciugulu indesiertu cercaramu pe parintele repausatului. Dinsulu n'a potutu sê asiste la inmormentarea unicului seu fiu. Venerabilulu betranu numai din departare potea sê-si tramitia suspinele spre a sarutá fruntea aceleuia, carele i-a fostu unic'a bucuria; numai din departare potea sê verse lacrimi forbinti la pierderea ilusiuniloru sale parintiesce, — si astu-felu dorerea sa trebuia sê fia cu atátu mai mare. Dinsulu era departe, si nu potú veni; dar in loculu lui se aduná unu publicu compusu din cele mai alese clase ale poporatiunii din Buda-Pesta, spre a aduce repausatului acestu ultimiu daru tristu omagiu de iubire. Numerulu celoru de fatia se póte pune la diece mii. Ferestile, pe unde trecea conductulu, erau pline de dame si barbati, — si trasurele cari urmau dupa conductu formau unu siru lungu. In tóta adunarea n'a fostu unu singuru individuu, carele sê nu fi versatu lacrimi, séu sê nu fia simtítu dorere mare la acestu actu tristu si neasceptatu. Osamintele repausatului se depusera spre odihna eterna in cemetirulu de catra Kerepes, sér'a la 6 ore,

in presinti'a unui publicu gelnicu. Fia-i] tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

*** (*Balulu corului vocalu din Timisióra*) a reesítu frumosu. Relativu la acésta petrecere primimu urmatoria corespondintia: Pe la mediloculu lui fauru cerculau in tóte partile invitárele „la balulu insotítu de unu concertu vocalu si de representatiunea unei piese teatrale intitulate „Fantasm'a“ ce se va tiené la 1 Martiu st. n. in Temesióra — suburbiulu Fabricu la otelulu „Tigru“, in favórea „Corului vocalu romanu.“ Preparári se facura din tóte partile. Eram curiosi a audi tinerulu coru vocalu romanu, carele intr'unu restimpu abié de 3 luni sub conducerea neobositului seu diriginte dlu Georgiu Ardeleanu si-a si castigatu unu renume destulu de frumosu, prin producerile sale la st. nascere si botezu alu Domnului in beserica St. Ilie din Fabricu. — Éta sosi si díu'a multu dorita, díu'a balului. Pe stradele capitalei Banatului, furnicau romanii din tóte partile. Tinererele romancutii sborau ca fluturii dintr'o pravalia in alt'a acuirandu-si inca unii articlii maimarunti de toaleta, ce inca le mai lipseau. — La 7 ore se incepú zuruitulu caretelor, cari ascundiendu in sine atáte nimfe dragalasia, si tóte tienteau „la Tigru.“ Sal'a era destulu de spatiósa, totusi in restimpu de diumatate óra intr'atát'a se umplú cátu barbati si tinerii — facendu locu dameloru, fura constrinsi a se retrage in refectoriu si d'acolu a privi — peste capetele cele bine si frumosu impodobite a romancutiiloru nóstre, — la tinerulu coru, carele acum sê infatiosá pe tribuna cu bravulu seu diriginte in frunte. De odata se facú l'nisee adanca, era corulu intoná in cartetu „Resunetulu“ marelui Muresianu, la inceputu linu, seriosu si serbatoresce — par cá sê audiá óstea lui Iancu prin muntii Abrudului in tonandu inaintea bataliei rogatiunea de diminétia — dupa aceea totu mai puternicu si mai puternicu si infocatu, pana in fine erumpse si publiculu in aplause sgotóse candu apoi ti-para cá te afli chiar in mediloculu bataliei ingrozitórie. Tinerulu coru incuragiatu de acestu rezultat stralucitu, cu asemenea rezultat esecutá, si strofele urmatórie — Dupa acést'a se represintá „Fantasm'a“ séu „gresitu dar' bine nimeritu.“ Comedia originala intrunu actu, de Ioane C. Lerescu. Personagiulu: Lardarulu Oiemu séu Oiemesculu, dnu Gherb'a; Len'a, epitropiti'a s'a, dn'a Constantinu; Ioanu fiulu seu dn. P. Dragalin'a; Raducanu servitoriulu lui; Oiemu dn. Popovicu; Georgiu bucatariulu lui Oiemu dn. N. Iorg'a; unu notariu dn. S. Velovanu; unu preotu dn. G. Stoiacovicu; Bab'a rada dsior'a E. Barbura. Pies'a acést'a a fostu peste tóta asteptarea fórtu bine jocata. Tinerii diletanti au manudusu rolele loru cu o desteritate rara. Dar mai vértosu tiner'a si pre amabil'a dra Mari'a Constantinu — ca „Len'a“ epitropiti'a lui Oiemu atátu prin esteriorulu ei celu placutu, cátu prin vócea ei dulce si dragalasia pre toti ne-au incantatu, ér' ne-preocupatiunea si sentimentalismulu Dsale la prim'a debutare: ni recomanda intrins'a unu talentu deschilinitu si o aplecare naturala catra acést'a arte. Publiculu o aplaudá de nenumerate ori, si o renumerá cu cáte-va buchete frumóse. Din parte-ni inca-i aducemu adanc'a nóstra multiemita pentru momintele placute, ce ni-le castigá in acést'a séra. Dnu P. Popovicu ca „Raducanu servitoriulu lui Oiemu“ inca a jocatu rolulu seu cu multa originalitate si bravura. Dinsulu mai aro si acelu meritu, cá si-a datu ostenéla neobosita ca regiseriulu acestei piese. Dupa antáiulu despartimentu alu piesei intoná corulu vocalu „Corón'a Moldovei“ poesia

de V. Alesandri, cartetu vocalu compusu de Felice Mendelsaohn Bartholdy. Pies'a acés'ta fu cu atâ'ta precisiune esecutata si aplaudata, câtu junele coru se vedîu constrinsu a o repetî. Dupa finirea piesei teatrale se esecută „Fét'a romana“ cartetu de Fr. Silcher cu asemene resultat. — Acum publiculu fôrte multumitu in tóta privinti'a, nu voiá a incetá cu aplausele, si a chiamá pe neobositulu diriginte alu corului vocalu pe Dn. G. Ardeleanu, carele numai din zelu nationalu a binevoitu a propune cantarea tinerului coru; si carele in contielegere si conlucrare cu dlu profesoru G. Craciunescu a si infintiatu acestu coru, de carele avea Time-siór'a asié mare trebuintia. Prin acés'ta aducemu acestoru doi domni precum si totoruru acelor'a cari a spriginitu tinerulu coru, pe langa recunoscintia binemeritata si sincer'a nóst'ra multiamita. — Dupa concertu urmá balulu. Animositatea la jocu ca si totu-de-una — a fostu generala, dar cum ar si poté fi altcum, candu nenumerate stele infocate electrisara pe tinerii dentiuitori?! Merita a fi amintitu, cumca sub ór'a de pausare frumós'a si amabil'a domnisióra Sidoni'a Secosianu petrecuta de dlu profesoru G. Craciunescu si de cantarea corului „Ros'a de campia“ — a intreprinsu o colecta pe sémna infintindului teatru nationalu romanescu, a carei-a resultat fu o sumulitia frumoséca. Dupa óra de pausare se continuá dantiulu si mai cu focu, si tienù pana catra resaritulu sórelui, in catu la 6 óre deminét'i'a mai jocau inca cam la 40 parchi „Roman'a.“ Toaletele dameleru a fostu asta-data mai multu simple, dar' de fôrte bunu gustu, ce le dedù o elegancia rara si intunecá luminós'a metasa. Cine a fostu regin'a balului este fôrte cu greu a constatá, câ-ci tóte damele erau frumóse; unele escelau prin elegancia, altele prin afabilitate, pre-candu altele prin gratia si simplicitatea toaleteloru, cari le dedea unu farmecu deschilinitu. Cu parere de reu trebuie sê amintimu, câ nici la balulu acés'ta nù au participatu unele familie din Timisiór'a, — cari se tienù — cum amu díce-de elita. — Venitululu carutu alu balului trecé peste 200 fl. v. a.

* * (Balulu gimnasistiloru romani din Aradu) ni se scrie, a decursu in 23. lui Ianuaru a. c. st. n. cu sucesu indetultoriu. N'am cuventu de a díce brilanteminte din mai multe motive. A nume, publiculu ce a participatu, a fostu fôrte micu la numeru, si cu deosebire in câtu privesece partea barbatésca. Nici nu se potea acceptá altu-feliu, fiindu-câ in comitatulu Aradului si in cele vecine ploile cele multe atâtu de tare au stricatu drumurile, in câtu numai calare se potea amblá dintru unu satu in altulu, — si frumósele nóst're campeno nu sciu calarí Ast'a e un'a; alt'a e, câ dúii profesori de la theologia n'au iertatu de feliu teologiloru sê participe la balu, pare câ junii nostri teologi n'aru avé necesitate de cultura sociala si de a-si cautá mane poimane óre o consórt'a. Apoi a mai detrasu ceva din concurgere si balulu magiariloru, care s'a tienutu totu in sér'a aceea in sal'a comitatense pentru fondulu honvediloru invalidi, de óre ce vre-o duoi romanasi de ai nostrii din respecte mai inalte au aflatu mai consultu a participá cu familiile loru la balulu celu magiaru, de câtu la celu romanescu. Intre acestia am avutu onóre, a vede si pre fratele Petru Budai cu famili'a sa, ca pre notariu romanu din comuna curatu romana. Si inca ceva! mai multe familie romane din locu au fostu trecute cu vederea, de nu fura invitate. Pe langa tóte aceste estu balu a produsu si venitu curatu — fondulu nationalu romanu, cam la 100 fl. de si unui domnu ro-

manu de la Aradu nu i-a placutu nici de cumu, câ tinerii au nisuitu a inteprinde si a spriginí ideí'a cea marétia. Din estu punctu de vedere avemu sê esprimámu multumire si recunósciintia intregi tinerimi gimnasisle din Aradu, si in deosebi arangiatoriloru D. Iorgoviciu, Iancu sel. Dintre dame si damicele fôrte multe au escelatu prin elegancia, toileta si prin comportare gratiós'a, a nume: Dnele Ermin'a Desanu, Elis'a Stanescu ved. Mari'a Frusi'a, domnisiórele: Emili'a Popoviciu, Romanu, Emili'a Iorgoviciu, Sierbanu de la Comlausiu celu mare, Bogdanu, Lucreti'a Cost'a, sororile Vancu, si alte mai multe. Éra regin'a balului si asta data a fostu bé'l'a damicela Emili'a Popoviciu. Publiculu a fostu la voia buna, si balulu a duratu pana in diori de diua.

Literatura si arte.

* * (Dlu B. Nanianu) a scosu la lumina o carte didactica, ilustrata cu mai multe figure. Acés'ta carte e „Elemente de istoria naturala.“ Partea prima zoologi'a.

* * (Drama nóua.) A iesítu de sub tipariu: „Blasphemulu“, drama istorica natiunala in cinci acte de Dimitriade. Pies'a se va represintá in curendu pe scen'a teatrului natiunala din Bucuresci.

* * (Acesti domni) cari au binevoitu a primí de la mine, ca de la editore, sê defaca sarcinele din „Poesele lui Iulianu Grosescu“, sunt rogati cu destinsa onóre, sê-mi faca socotél'a séu cu pretiurile loru, séu cu esomplariile nedistribuite, pana in 10 lui Prieriu a. c. la adresa in Pest'a strat'a lui Alesandru (Sándor főherczeg uteza) nrulu 9, ca astu-feliu sê-mi potu gatá si eu computulu meu cu autoriulu. Pesta 10 martiu 1870. Emericu Basiliu Stanescu, deputatu dietalu.

Din strainetate.

△ (Diu'a ultima) a carnavalului in Turinu a fostu fôrte splendida. Regele Victoru Emanuilu inea a participatu la cursu, ocupandu locu in pompós'a sa trasura. Poporulu i aruncá bombone si flori in trasura. Sirulu trasureloru s'a impededatu de odata, incâtu pe Piazza di Castello si trasur'a regelui a trebuitu sê se oprésca. Trasur'a regelui numai decâtu fu impresorata de lucratori si tierance; unu tineru cerù bombone de la rege, ér o tiananca se rogá de dinsulu sê-i deie unu buchetu. Victoru Emanuilu le impliní rogarea si impartí dulcetiurile si florile din trasura intre tinerime. Candu nu mai avea nici dulcetiuri nici flori, dá mana cu lucratori si urmatu de urâile poporului continuá preambarea.

△ (Revolutiune intr'unu clastru.) In clastrulu Nevilly, langa Paris, unde se crescú copile, dílele trecute a eruptu revolutiunea. A nume, siese-spre-diece copile se resolvira a nu mai suferi pedéps'a de inchisóre. Septeman'a trecuta voindu stari'ta a pune la inchisóre pe una din ele, celealte se scolara si dechiarara francu si cu resolutiune, câ nu voru mai suferi inchisóre. Calugaritiele se vediura constrinsa a strergo pedépsa acés'ta.

△ (Ce mai frumós'a femeia in Washington,) dupa diuariulu „Springfield Republican“, e dóm'n'a lui Catakazy, deputatu din Russi'a. Corespundintele acelu diuariu descrie cu multu entusiasmu tali'a de regina,

perulu auriu, farmecatoriulu surisu si portarea fina si aristocratica a frumoasei dómne din Russi'a, apoi finesce laudele sale exprimandu-si parerea de reu, câ acést'a femeia frumoasa nu e nascuta acolo.

△ (*Adi se va transportá*) 'principele Petru Napoleonu la Tours, unde se va pertractá procesulu seu. Tóte ospetoriele din Tours sunt deja ocupate. Din Paris inea voru participá multi.

△ (*Emanciparea femeiloru*) in Europ'a incepe a triumfá. Guvernulu din Missouri a denumitu mai multe femei de notari. In Americ'a apare o fóia „The legal News“ redigiata de domniórá Bradwell. In Americ'a sunt mai multe medice, advocate, notare, invetiatoresse si directore de scóle s. c. — adi mane in tóte oficiele voru aplicá femei.

Felurite.

△ (*Fanaticii din Russi'a.*) Anim'a omenésca e unu grandiosu magazinu, care, intocmai ca unu museu de anticitate, este plinu — de mii si mii de simtieminte. Unde ratiunea nu este in proportiune cu simtirea — acolo totu-de-una vomu poté aflá ceva escentricu, ceva ce lu condamnâmu, fara ca inse sê-lu considerâmu de pecatu. — Asié d. e. vedemu, câ fantasarea, in viéti'a animei, este unu evenimentu de mare insemnatate, si câ se aréta in diverse forme, — dar care totu de-una se lupta pentru idei ce nu se potu realizá. — Objectulu celu mai placutu alu fantasiei e amorulu si religiunea. — Se dîcemu ceva despre fanaticii amorului. Amorulu nainte de cununia, ca o fantasia, nu se ia in consideratiune, pentru câ este declarat de celu mai pretiosu tesauru in viéti'a animei si pentru câ nu se amesteca in trebile statului. — Betranii suridu candu si-aducu a minte, câtu de *nebuni* (fantastici) erau in tineretie, candu pentru o privire a *frumoasei* ar fi fostu in strare a-si sacrificá chiar si viéti'a lor! — Fantasarea nu este fructulu cresterii séu a necrescerii, de si este adeveru, câ in anim'a necultiloru mai ingraba prinde radecine. — Acum sê ne întórcemu la ilustrasiunea din numerulu de adi si sê vedemu ce de osebite este intre fanaticii religiunii si intre fanaticii sectei din Russi'a? Pana ce fanaticii vietiei religioase afla deliciu in cele spirituale, si credu astu-felu de lucruri (si se nisuescu a face si pe alti sê créda.) de cari numai unu nebunu póte sê viseze, — pana atunei fanaticii din Russi'a se torturéza pe sine, prin ce facu dauna si societátii omenesci. — Se aruncamu numai o privire pe ilustratiunea presinta si ne cuprindu fiori. — Intregu corpulu loru este plinu de cutíte si fere. Abié au unu vestmentu pe dinsi. — Dar pe fati'a loru nu se póte observá nici unu semnu alu dorerii, ci numai alu indestulirei. — Sunt superbi, câ i batjocurescu. — Poporulu necultu i admira si i privescu de santi. Credintiosii acelei secte mai toti sunt avuti, dar avuti'a loru o folosescu pentru a se torturá pe sine insi-si, — cu atátu mai multu sacrifica atunci candu voiescu a castigá unu nou credintiosu. — Nime nu este in stare ai capacítá, câ credinti'a loru nu este buna. Cu furia

nespusa se apera si remanu cerbicosi la credinti'a loru. — Déca va veni odata timpulu acel'a candu faci'a culturai va lumin'a cu faci'a religiunei impreuna, atunci in Russi'a se va nimici sect'a fanaticiloru. Voru incetá si fanaticii barbarismului si a Hugoismului, dar fanaticii amorului voru esistá, pana candu ómeni se voru nasce cu anime!

Gâcitura de siacu

De Vasiliu Deciu.

ei,	pa-	besce	minte :	Asié	mo-	iu-	ce-si
cu	Sê	loru	vil'a	sii	a-	tei!	langa
renti-	Con-	repa-	li voru-	stra-	bita ;	adu-	man'a
caute	vócea	nou	den	Si	si noi	Si	mitu
duce	osu	mimu	pe	Aici	de	si	ór'a
ui-	sê	lânga	de	se dor-	mane	raci	minte :
prin	pe	sím "	Aici	ste	tii	sori-	tat'a
cer-	mita :	tri-	fra-	Apoi	dórme	mor-	se-

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 6.

Tóte lucrurile bune
Se incepu cu rogatiune,
Rogatiunea da taría,
Sê lucramu cu bucuria,
Rogatiunea ne indrépta
Totu pe calea cea mai drépta
Si de-ajungemu chiar la role
Numai ea ne dá potere.
Deci la bine si la reu
Róga-te lui Domnedieu.

Iulianu Grozescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domniórele Sofi'a Oprianu n. Marienescu, Elen'a Adamoviciu n. Spataru Luis'a Murgu n. Balcu, Anastasi'a Leonoviciu, Mari'a Gaitanu, Aloisi'a Pelle, Elen'a Onciu, Iuli'a Baritiu, si de la domnulu Ioanu Selagianu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariuta lui Alexandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.